

omfattende 320 Hopper og 39 Hingste, foruden at Arbejdet paa det efterfølgende Bind blev fortsat.

Under saadanne Forhold har der kun været meget ringe Tid til Raadighed for yderligere skriftlig Virksomhed, men enkelte Artikler til Landbrugspressen har jeg dog formaaget at levere.

I 1941 har jeg ligesom i foregaaende Aar indhentet Landbrugsministeriets Tilladelse til at anvise Hopper til fremragende Hingste i Henhold til Husdyrlovens § 6, og paa Grundlag af den modtagne Bemyndigelse udsendte jeg i Marts Maaned gennem en Række Landbrugsblade Meddelelse herom, samt at de, der ønskede Hopper anvist, kunde erholde Ansøgningsskemaer ved Henvendelse til mig. Der kom 107 Anmodninger om saadanne mod 70 i Fjor, og heraf anvistes ti til „Hertug“, E.-Stbg. Nr. 2064, ti til „Flybo“, E.-Stbg. Nr. 2016, ni til „Billeskov“, E.-Stbg. Nr. 1972, otte til „Ry“, Nr. 1032, seks til „Himmerlands Eg“, E.-Stbg. Nr. 1908, fem til „Høvdingen“, Nr. 1167, fem til „Jyden“, E.-Stbg. Nr. 2009, fem til „Fremad“, E.-Stbg. Nr. 1886, tre til „Vestjyden“, E.-Stbg. Nr. 2013.

Jeg finder her Anledning til at rette en Tak til Hesteavlforeninger, til hvis Hingste jeg fik Lov at anvise mere end de lovbestemte otte Hopper. Jeg ser i denne Beredvillighed et Udtryk for den Forstaaelse, der gør sig gældende indenfor den jyske Hesteavl overfor Husdyrlovens § 6, og hvilken overordentlig stor Betydning denne har haft til Fremme af den jyske Hesteavl. Stigningen fra 70 til 107 Ansøgninger er ogsaa et Udtryk for, at der blandt Opdrætterne er en stigende Tilbøjelighed til at udnytte denne udmærkede Bestemmelse i Husdyrloven, en Bestemmelse, som hidtil har været godt udnyttet indenfor denne Avlsretning og givet gode Resultater.

VIII.

Beretning fra Statskonsulent Alf. L. Søndergaard.

I Løbet af 1941 fortsattes den gunstige Udvikling af Vilkaarene for Hestene og Hesteavlen i Almindelighed. Omsætningen baade af Brugs- og Avlsdyr var gennem hele Aaret stigende og til stadig opadgaaende Priser. Odense Markedsnotering sluttede i December 1940 med 1 450 Kr. for gode Handelsheste, men var i December 1941 ansat til 2 100 Kr. For Hopper til Avlsbrug var Gennemsnitsprisen ca. det dobbelte.

Eksporten androg i Aarets Løb ca. 17 400 Heste, af hvilke 13 460 var Brugsheste, medens Resten var Slagteheste. Den samlede Eksportværdi var 30,15 Mill. Kr. mod 29,1 Mill. Kr. i 1940.

Hestetællingen i Juli viste, at den samlede Hestebestand i Landkommunerne var 589 200 imod 574 000 i 1940, altsaa en Fremgang paa 15 200. Samtidig er der en Stigning i Antallet af Heste i Byerne fra ca. 16 700 i 1939 til ca. 28 200 ved Udgangen af 1941, altsaa en Forøgelse paa ca. 11 200. Det samlede Antal Heste i Danmark var saaledes ca. 617 400 Stk., hvilket er det højeste Antal, vi hidtil har naaet igennem Tiderne.

Ogsaa med Hensyn til Antallet af bedækkede Hopper satte Aaret Rekord med 112 700 imod 101 400 i 1940. Selv om Drægtighedsprocenten har ligget forholdsvis lavt, vil det dog være ensbetydende med en Tilgang af ca. 65 000 Føl.

Der er ofte advaret imod de farlige Følger, som denne fortsatte stærke Forøgelse af Tillægget næsten uundgaeligt vil faa for hele vor Hesteavl, men under de forhaandenværende Forhold er det egentligt forstaaeligt omend beklageligt, at Advarserne stadig sidde overhørigt. De forskellige Konsekvenser af disse Foreteelser har jeg iøvrigt nærmere uddybet i min Beretning for 1940, til hvilken jeg tillader mig at henvise.

For den lettere Hesteavl har Aaret i Særdeleshed været godt. De stadig strengere Benzinstriktioner medførte, at den Efterspørgsel efter Køreheste, der var ventet, men næsten udeblev i det første Krigsjaar, efterhaanden meldte sig i betydeligt Omfang, hvilket bl. a. fremgaar af ovennævnte store Forøgelse af Heste i Byerne. Mange har aabenbart udskudt Indkøbet af Heste det længst mulige i Haab om, at Forholdene hurtigt igen skulde blive normale. Da Avlen imidlertid er forholdsvis begrænset, og da Importen af lettere og smaa Heste var udelukket, blev Efterspørgslen baade fra Land og By efterhaanden langt større end Udbudet, og foruden paa Priserne virkede dette Forhold tillige paa den almindelige Interesse og Forstaaelse af, at den Ensiddighed i Produktionen, som i de senere Aar havde været saa fremherskende i Hesteavlen, ikke var hensigtsmæssig. Mange lettere Hopper, der i nogle Aar havde været misbrugt til Krydsning med belgiske Hingste paa Grund af Spekulationen i Eksporten, vendte i Sommerens Løb atter tilbage til den rationelle og legitime Avl. Antallet af Hopper bedækkede ved stambogsførte Frederiksborghingste, der i 1940 var gaaet ned til 38 Hopper pr. Hingst, steg i 1941 atter til ca. 60 Hopper pr. Hingst. Noget lignende var Tilfældet baade indenfor Avlen med Oldenborgheste og med Nordbagger. Men selv om dette Forhold nu har rettet sig, er det dog en Kendsgerning, at den lette Hesteavl i sine forskellige Afskygninger kun i meget ringe Omfang hidtil har deltaget i den stærkt forøgede Hesteproduktion, og Omfanget af Avlen med disse Racer er forøvrigt endnu ikke tilstrækkeligt stort til Dækning af det hjemlige Forbrug selv under normale Tilstande.

For Frederiksborgavlens Vedkommende var Tilslutningen til de forskellige Avlsforanstaltninger i Aarets Løb ret tilfredsstillende.

Til Hingstekaaringerne paa Sjælland fremstilledes 62 3- og 4-aarige Hingste, af hvilke der kaaredes 10 4-aarige, 2 i I. Kl., 4 i II. Kl. A. og 4 i II. Kl. B. samt 24 3-aarige Hingste: 9 i II. Kl. A. og 15 i II. Kl. B. Paa Bornholm kaaredes 3 i II. Kl. A. og i Jylland 2 i II. Kl. A. og 1 i II. Kl. B.

Af Frederiksborghopper kaaredes paa Sjælland ialt 233 Stk., heraf 56 i I. Kl., 133 i II. Kl. A. og 44 i II. Kl. B. Paa Bornholm var Hoppekaaringerne begrænset til en enkelt Kaaringsplads, hvor 3 kaaredes i I. Kl., 13 i II. Kl. A. og 14 i II. Kl. B. Ogsaa i Jylland maatte Hoppekaaringerne paa Grund af de vanskelige Rejseforhold og lange Afstande indskrænkes betydeligt. Der kaaredes dog ialt

191 Frederiksborghopper. Heraf anerkendtes 3 med I. Kl., 79 med II. Kl. A. og 101 med II. Kl. B. Som det fremgaar af Klassificeringen, er Avlen i Jylland, hvor den er forholdsvis ny, endnu knapt paa Højde med de andre Landsdele med Hensyn til Type og Kvalitet, men da der arbejdes maaltbevidst og rationelt, vil dette kun være et Spørgsmaal om Tid. Antallet af Frederiksborg-Hesteavlslforeninger i Jylland er nu 20 mod 17 i 1940.

Der har været fremstillet Afkom efter 11 Frederiksborghingste. 6 paa Sjælland, 2 paa Bornholm og 3 i Jylland. 4 af disse fik Afkommet anerkendt med I. Kl. 2. Gr. og 7 med II. Kl. 1. Gr.

Alle Dyrskuerne blev afholdt planmæssigt i Modsætning til 1940, hvor de sjællandske Skuer var aflyst. Tilslutningen var god. Paa Sjælland var fremstillet 500 Frederiksborgheste og 135 Oldenborgheste samt 4 Nordbagger. Som sædvanligt har jeg overværet saa mange af Skuerne, som Tiden har tilladt, særligt paa Bornholm, Sjælland og Fyn.

I Jylland varetager Konsulent Refsgaard, Brabrand, fortrinsvis den lettere Hesteavls Interesser.

Ogsaa for Avlen med Oldenborgheste har Forholdene været gode. Efterspørgslen har været stor, og Prisniveauet har baade for Avls- og Brugsdyr ligget i Overkanten af de almindelige Gennemsnitspriser. Avlen breder sig efterhaanden ret stærkt, selv om den stadig ligger noget spredt. Paa Sjælland og Fyn er der i Aarets Løb oprettet 4 nye Hesteavlslforeninger med Oldenborghingste.

Forholdene har medført, at det har været meget vanskeligt at foretage de nødvendige Indkøb af Avlsmateriale i Tyskland, men det lykkedes dog i Marts Maaned at erhverve enkelte ret gode Hingste fra Moderlandet. I Løbet af Efteraaret blev desuden indkøbt nogle Hoppeføl og 2-aarige Hingstplage.

Paa Sjælland blev Kaaringerne af Hingste afholdt i Næstved i Februar. Der fremstilledes 8 3- og 4-aarige Hingste, af hvilke 1 kaarede i I. Kl., 4 i II. Kl. A. og 3 i II. Kl. B. Paa Fyn afholdtes Hingstekaaringerne som sædvanligt i Odense i Forbindelse med Kaaringen af jyske og belgiske Hingste. Der var fremstillet 14 Oldenborghingste, af hvilke 4 kaarede i I. Kl., 2 i II. Kl. A. og 4 i II. Kl. B. I Jylland kaarede 2 Hingste i II. Kl. A. samt 8 Hopper i I. Kl., 70 i II. Kl. A. og 54 i II. Kl. B. Dette er et meget smukt Resultat, naar det tages i Betragtning, at Avlen kun er faa Aar gammel derovre.

Paa Fyn kaarede 102 Hopper. Heraf 21 i I. Kl., 53 i II. Kl. A. og 28 i II. Kl. B. 19 2-aarige anerkendtes som Bevaringsværdige.

Endelig blev der paa Lolland-Falster kaaret 18 Hopper. 1 i I. Kl., 10 i II. Kl. A. og 7 i II. Kl. B.

Der er fremstillet Afkom efter 4 Oldenborghingste, 1 paa Sjælland, 2 paa Fyn og 1 paa Lolland-Falster. 3 af Samlingerne anerkendtes med I. Kl. 2. Gr. og 1 med II. Kl. 1. Gr.

Ved mange Dyrskuer, men dog særligt ved det sjællandske og fynske Fællesskue og ved Brahetrolleborg, var der særdeles smukke Fremstillinger af Oldenborgheste.

Under de forhaandenværende Forhold har det i høj Grad vist sig at være af stor og værdifuld Betydning, at Avlen med Heste inden-

for og til det mindre Landbrug i Tide har været organiseret og fremmet. Vel er denne Avl endnu ikke omfattende nok til helt at kunne dække Behovet, men over hele Landet er der Bestræbelser i Gang for yderligere at befordre dette nødvendige Avlsarbejde, men hvis Resultatet skal blive tilfredsstillende for Opdrætterne, er det påkrævet, at de paa Grundlag af tidligere omtalte Undersøgelser fastlagte Retningslinier følges, efter hvilke „Russerhopperne“ kun kan benyttes til gennemført Krydsning med Frederiksborghingste, medens Avlen med Nordbagger gennemføres som Renavl. Afgivelser herfra har vist sig at være kostbare.

I det nordlige Jylland udvikler den norske Avl sig fortsat tilfredsstillende, thi der raader man over det nødvendige Hoppemateriale. Det kniber dog endnu med Tillæg af Hingste, men det lykkedes i Maj Maaned at indkøbe 5 gode og ret gode Hingste i Norge. Avlens videre Udvikling herhjemme vil foreløbig være afhængig af, om det tilstrækkelige Hingstemateriale kan faas i Moderlandet, og det er en fuldkommen vild Ide, at man enkelte Steder baade i det sydlige Jylland og paa Øerne forsøger en Avl af denne Art med tvivlsomme Hingste — blot fordi de er gule — og uden norske Hopper.

I det østlige og sydlige Jylland gennemføres Krydsningen med „Russerhopper“ og Frederiksborghingste planmæssigt. Paa mange Egne er man ad denne Vej naaet frem til 4. Generation. I de senere Aar er der desuden gennem Repræsentanter for de jyske Husmandsforeninger indkøbt mange Frederiksborghopper paa Sjælland, saaledes at Avlen derovre nu fortsættes paa Renavlens Grundlag. Paa Sjælland og Bornholm er et betydeligt Antal Husmænd engageret med Frederiksborgavlen, og for at skaffe disse Opdrættere Avlsmateriale paa rimelige Vilkaar er der i Samarbejde mellem Husmands- og Landboforeninger oprettet 2 Salgsorganisationer. Fyn optræder foreløbig som Købere af mindre Heste baade i Jylland og paa Sjælland.

De samvirkende jyske Husmandsforeninger afholdt som sædvanlig Kaaringer af Hingste og Hopper i Marts Maaned. Der var fremstillet 203 Frederiksborghopper, af hvilke der som foran nævnt kaaledes 191, samt 18 Hingste og 273 Hopper af norsk Vestlandrace. Af disse kaaledes 12 Hingste og 269 Hopper. Af Hingstene kom 2 i I. Kl., 5 i II. Kl. A. og 5 i II. Kl. B., 4 af dem var indkøbt i Norge.

Der blev fremstillet Afkom efter 4 norske Hingste, som alle anerkendtes med II. Kl. 1. Gr.

Nordbaggerne kan nu fremstilles paa samtlige jyske Dyrskuer, medens der stadig er lukket for Frederiksborghestene paa det jyske Ungskue, men aabent paa de fleste Lokalskuer.

Interessen for Hestesporten er for Tiden meget levende, og alle Banerne baade i København og i Provinsen har haft godt Besøg. Løbsmateriale maa nu tilvejebringes alene gennem den hjemlige Avl, hvorfor der ogsaa baade indenfor trav- og fuldblodsinteresserede Kredse gøres et betydeligt Arbejde til Fremme af denne. I Tilslutning til de kombinerede Baner i Aarhus og Odense er der efterhaanden skabt en ikke ringe Avl med begge Racer. Tyngdepunktet

ligger vel endnu i København, men Betingelser for, at det Tid efter anden flyttes til Provinsen, er til Stede.

Indenfor Traveravlen er man gaaet ind under de almindelige Avlsforanstaltninger, og der er ogsaa i Aar afholdt Kaaringer og Skuer baade for Hingste og Hopper.

Landsorganisationen til den lettere Hesteavls Fremme har fortsat sit Arbejde efter de tidligere fastlagte Linier. Virksomheden bliver dog mere og mere omfattende, og i Aarets Løb er Løjtnant Hoffgaard ansat som Konsulent og Leder af det i Fjor omtalte Kursus for Uddannelse af unge Landmænd i Hestens Brug, Pleje og Behandling samt Ridning paa Gymnastikhøjskolen i Ollerup. Til slutningen hertil er stadig saa stor, at Kursuset kun kan modtage ca. Halvdelen af Ansøgerne. Landsorganisationen har nu ansat 3 Konsulenter og er stadig Udgiver af Hippologisk Tidsskrift, der efterhaanden har en ret udbredt Læsekreds over hele Landet og blandt Opdrættere af alle Racer.

I saa stor Udstrækning som Forholdene og Tiden har tilladt, har jeg deltaget i de forannævnte Kaaringer, Afkomsskuer og Dyrskuer over hele Landet og indenfor de forskellige lettere Racer. Den forøgede Interesse for disse Racer i Særdeleshed har medført en stadig voksende Foredragsvirksomhed, og baade ved Kaaringer og Dyrskuer har jeg som sædvanlig aflagt Beretninger om de fremstillede Dyr. Ligesom tidligere har jeg i meget stor Udstrækning ydet konsultatorisk Bistand saavel til Foreninger som til Private, og baade dette og den stærkt forøgede Korrespondance samt andet skriftligt Arbejde har taget megen Tid. I Aarets Løb har jeg skrevet en Del Artikler i Fagblade og Tidsskrifter og til forskellige Haandbøger samt udarbejdet Beretninger vedrørende Avlen af de forskellige Racer, ligesom jeg fortsat er ansvarshavende Redaktør af Hippologisk Tidsskrift.

Til Stambogsføringen har Tilgangen været meget stærkt stigende, og Arbejdet er som Følge heraf stærkt forøget. Tolvte Bind af Registerstambogen og toogtyvende Bind af Elitestambogen er udkommet i Aarets Løb, og for Registerstambogens Vedkommende var Antallet af optagne Dyr det største i flere Aar. Angaaende Stambogsføringen skal jeg iøvrigt indskrænke mig til at henvise til Beretningen om Stambogsføringen i De samvirkende danske Landboforeningers Aarsberetning.

Ogsaa i det forløbne Aar har jeg fungeret som Censor ved Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole, baade for Veterinær- og Landbrugsstuderende.

Arbejdet i sin Helhed har været saa omfattende, at kun igennem et udmærket Samarbejde med de tidligere nævnte Konsulenter under Landsorganisationen til den lettere Hesteavls Fremme i Danmark har det været muligt at gennemføre det nogenlunde tilfredsstillende. Desuden har baade det danske Travelskabs og Landsorganisationens Sekretariat ofte været mig behjælpelig, og jeg takker ogsaa disse Institutioner for godt Samarbejde og udmærket Bistand.